

Karsten Skjold Petersen

HUSARER I ROSKILDE

EN GARNISON OG DENS BY 1778-1842

Roskilde Museums Forlag

ISBN 87-88563-58-8

3. Indkvartering

Da husarerne flyttede til Roskilde i 1777, var langt størsteparten af den danske hær privat indkvarteret. Kasernebygninger fandtes endnu kun i København og Rendsborg. I København var det endog kun en mindre del af garnisonen, der var kaserneret.⁵⁴ Bestemmelserne for den private indkvartering var fastlagt i de såkaldte indkvarteringsreglementer, som omtaltes i forrige kapitel.

Organisering af indkvarteringen

Indkvarteringsreglementerne fastsatte indkvarteringspenge for de militære, officerer som menige. For menige udgjorde de f.eks. 1 skl. pr. døgn i 1775- og 1788-reglementerne. Indkvarteringskommissionen beregnede det samlede indkvarteringsbeløb på baggrund af en styrkeliste, som enhedens chef havde pligt til at aflevere. Disse penge pålignede kommissionen herefter byens borgere som en indkvarteringsskat. Hvor meget de enkelte borgere skulle betale, blev fastsat i en særlig skatteligning, hvor man lignede halvdel på næringen, en fjerdedel på grunden og den sidste fjerdedel på hartkornet. Når man kunne ligne på hartkorn, så skyldtes det agerjorden, der lå i og omkring selve byen. Her drev byens borgere et ikke ubetydeligt købstadslandbrug. Ligning på hartkornet omtales endnu i 1814, men synes at være forsvundet mod slutningen af perioden.

Alle de penge der blev opkrævet som indkvarteringsskat blev tilbagebetalt til de borgere, der havde indkvartering in natura. Privat indkvartering var for så vidt frivillig. Man kunne i princippet nøjes med at betale skatten. Hvis man ville have pengene tilbage, kunne man i stedet vælge at have soldater boende.

Hvordan ordningen blev administreret i praksis var lidt forskelligt fra by til by. I Roskilde valgte indkvarteringskommissionen at lade en borger forestå hele ordningen. For dette arbejde modtog han et salær i form af et fast årligt beløb fra indkvarteringskassen. Arbejdet bestod først og fremmest i at beregne – og sandsynligvis også i at opkræve – indkvarteringsskatten. Derudover skulle han indgå aftaler med de borgere, der ønskede at modtage indkvartering in natura. Når aftalen var på plads, fik hver husar en billet med sin værts navn på. Når han mødte op hos værten, afleverede han billetten til denne, som efterfølgende kunne gå på rådstuen og med billetten som

kvittering få udbetalt kvarterpenge. Denne måde at organisere indkvarteringen på var vidt udbredt over hele Europa. På engelsk hedder indkvartering ligefrem »*billetting*«. Beregningen af indkvarteringen var en kompliceret affære med megen brøkgregning, og arbejdet var derfor kun egnet for folk, der havde særlige evner for tal.

Fra eskadronens side var det kvartermesteren, der håndterede alt det praktiske vedrørende indkvarteringen. Det var ham der modtog billetterne og sørgede for at fordele folkene. Ligeså var det ham der tilså, at kvartererne var i orden. Fandt han forholdene utilfredsstillende, forsøgte han at klare sagen med værten. Hvis det ikke lykkedes, måtte han gå til eskadronschefen, som så kunne bringe sagen op på indkvarteringskommissionens møder.

Som nævnt ovenfor var indkvartering *in natura* i princippet en frivillig sag. Man kunne imidlertid komme i den situation, hvor der ikke var nok borgere, der frivilligt modtog soldaterne for de fastsatte indkvarteringspenge. Man kunne derfor blive nødt til at leje kvarterer for en dyrere takst. De borgere, der havde afvist indkvartering *in natura*, måtte selv betale denne ekstraudgift. Enkelte borgere, især i København, gjorde ligefrem indkvartering til en levevej. Således opstod der private kaserner, der undertiden kunne blive meget store. I Roskilde var der også flere sådanne lejekaserner, om end de var mere beskedne i størrelsen.

Det var ikke alle borgere, som måtte bidrage til indkvarteringen. Ved særligt privilegium var alle kirkens folk således undtaget. Dette gjaldt også adelige, skoleholdere, kongelige embedsmænd og magistratsmedlemmer. Byrden skulle bæres af de resterende borgere, som samtidig var hus- eller jordejere, eller som blev takseret på næringen. Dvs. deres borgerlige erhverv. Byens lønarbejdere, det være sig håndværkersvende og -lærlinge, tjenestefolk, arbejdsmand osv. skulle ikke bidrage til garnisonens underhold.

Officerernes kvarterer

Ifølge indkvarteringsreglementerne af 1775 og 1788 havde officererne ret til kvarterer af forskellig størrelse afhængig af deres rang. Roskilde-eskadronen nåede at have 12 forskellige chefer fra 1777 til 1842. Af disse opnåede blot to rang af oberst, medens de samtidig var eskadronschefer. De fleste var ritmestre ved tiltrædelsen, hvilket også var det mest almindelige. Herfra steg enkelte videre i graderne til majorer og oberstløjtnanter.

En oberst havde krav på en stue samt to kamre, en oberstløjtnant eller major to kamre og en ritmester blot et kammer. Hver af disse officerer havde krav på en alkove. Desuden skulle der i hvert kammer være en kakkelovn med ildskuffe og ildtang, samt et bord og tre stole. Hvis værten havde gardi-

ner i sine stuer, havde officeren også ret til sådanne i sine rum. I sin egenskab af byens kommandant, havde eskadronens chef endvidere krav på et køkken, spisekammer og kælder. Lys, brænde og sengetøj måtte officererne selv tilvejebringe, ligesom de selv måtte stå for rengøringen.

Alle officerer i den danske hær var tilstået en oppasser. Oberster endog to. I officerernes kvarter skulle derfor være et hhv. to kamre til disse tjenere. Disse kamre skulle være forsynet med kakkelovn, ildskuffe og -tang, bord og tre stole samt en lysestage.

M.h.t. hestene skulle en oberst nyde staldrum til 4-6 heste, oberstløjtnanter og majorer 2-3 heste, ritmestre to heste. Endelig skulle disse officerer anvises plads til at opbevare brænde.

Eskadronens undergivne officerer (sekondritmester, premierløjtnant, sekondløjtnant, kornet) og ligestillede (regimentskvartermester, auditør, regimentsfeltskær) havde hver især krav på et kammer med kakkelovn, ildskuffe og -tang, samt bord og tre stole. Et sengested havde de derimod ikke krav på. Endelig skulle de tilbydes staldrum til en hest. De undergivne officerers oppassere havde ikke krav på eget kammer. Der skulle blot være plads til dem i deres herres kammer, uanset om denne så havde både kone og børn.

Indkvarteringsreglementet af 1816 medførte kun ganske få forbedringer af officerernes kvarterer. De officerer, der ikke selv holdt husholdning, skulle to gange dagligt have leveret kogt vand af værten. Hvis officererne ønskede det, skulle værten forskaffe en passende opredt seng med omhæng. Derfor skulle han dog betales 16 rbd. om året. Endelig fastslog reglementet, at hvis værten havde spejle i sine stuer, så skulle der også være det i kvarteret.

Periodens officerer var folk med en meget veludviklet standsfølelse. Hvis de på nogen måde havde råd, lejede de selv passende kvarterer. De havde således ikke pligt til at tage imod det kvarter, byen anviste dem. De kunne i stedet vælge at tage imod kvarterpengene – spæde lidt til selv – og på egen hånd leje en bolig.

I Roskilde i efteråret 1777 skulle man finde kvarterer til eskadronschefen major Winther og hans to løjtnanter. Det lykkedes til sidst at anvise løjtnanterne hver sit kammer hos nogle borgere. Premierløjtnant von Schreeb hos kirurg Lauw og sekondløjtnant von Klaba hos en Christen Vendelbo. Den første uge måtte de dog tage til takke med et værelse på Hamborg Herberg i Skomagergade.

At skaffe major Winther en passende chefbolig voldte byen store vanskeligheder. Man kunne således ikke finde noget til leje, hvorfor magistraten endte med at købe ejendommen på hjørnet af Ringstedgade og Skomagergade. Byen købte ejendommen af brændevinsbrænder Nygaard på et ekstraordinært byrådsmøde den 3. november 1777.⁵⁵ Alle redskaberne fra brænde-

Christian VII's monogram. Indgangen til huset lå i porten. På førstesalen var endnu en stue samt de udlejede værelser. Disse overtog majoren i maj mod ekstra betaling. Ifølge reglementet havde han jo ikke krav på så mange værelser. I sidelængen mod Ringstedgade blev der indrettet køkken, bryggers og spisekammer. Allerede i 1780 måtte hele længen imidlertid flyttes, da Ringstedgade efter en kongelig ordre skulle gøres bredere. Den nye sidelænge på 28 fag blev, regnet fra nord af, indrettet med en forstue, to værelser med kakkelovn, spisekammer, køkken med to ildsteder, bryggers med indmuret kedel og bageovn, to værelser hvoraf det ene med kakkeloven, stald til otte heste, trapperum til loft samt et uopvarmet kammer. Stalden havde porte mod gaden og gården. Loftet blev indrettet til hømagasin, der mod gaden havde kviste med luger. Bagerst på grunden blev der bygget et sprøjtehus op til sidelængen. Dette var angiveligt tænkt som supplement til sprøjtehuset i Algade. Man forledes til at tro, at dette vognhus kan have fungeret som remise for eskadronens rust- og brødvogn. I brandtaxationen fra 1801 benævnes det da heller ikke sprøjtehus, men remise.

Eskadronscheferne i Roskilde havde foruden deres oppasser gerne nogle af deres egne husarer indkvarteret. I folketællingen fra 1787 har oberst Gähler f.eks. tre husarer boende. De indkvarterede husarer fik plads i sidelængen. Cheferne modtog herfor kvarterpenge, som de civile kvarterværter.

Byens gård havde som nævnt flere rum, end en eskadronschef havde krav på. Major Winther samt hans efterfølgere valgte alle at leje disse ekstra rum af byen, så de havde råderet over hele ejendommen. Winther måtte indledningsvis betale 20 rd. om året. I april 1783, under oberstløjtnant Berger, blev beløbet forhøjet til 30 rd. Huslejen skulle dog stige mere, i 1788 til 40 rd. og i 1799 til 50 rd.⁵⁶

Under Napoleonskrigene var eskadronen som nævnt i kapitel 1 væk fra Roskilde i lange perioder, medens konerne blev i byen. Af indkvarteringskommissionens forhandlingsprotokol fremgår det, at major Friboe lejede byens gård, medens han var chef. I referatet fra kommissionens møde i juni 1808 står der, at der ikke havde boet nogen eskadronschef på byens gård siden 1. januar 1804. Major Gether var netop blevet udpeget som ny chef, og ønskede at leje byens gård til sin familie, der for nærværende befandt sig i Vordingborg. Selv lå han i kantonnement med eskadronen i Græsted i Nordsjælland. Hans familie overtog gården i september 1808. Huslejen var som følge af inflationen nu vokset til 100 rd.

De nærmere omstændigheder kendes ikke, men i marts 1810 blev byens gård solgt på auktion. Eskadronens chef havde i stedet fået tilbudt stueetagen i Palæets hovedbygning som bolig. Dette har givetvis passet major Gether glimrende, idet Palæet var den fornemste bygning i Roskilde. Hvor-

dan chefboligen blev indrettet vides ikke, da statslige bygninger ikke blev brandtaxeret. Til boligen hørte i øvrigt en lille have. Den blev dog inddraget til udvidelsen af ridebanen i 1833. Det kongelige Palæ var herefter bolig for eskadronens skiftende chefer frem til afskeden i 1842.

Eskadronens undergivne officerer, der normalt var ugifte, boede forskellige steder i byen. Ofte tog de til takke med anviste kvarterer, men forsøgte så vidt muligt at leje et ekstra værelse til deres oppasser. Der tegner sig ikke noget fast mønster, m.h.t. hvor de valgte at bo. Det er tidligere blevet hævdet, at der lå adskillige officersboliger i Bredgade.⁵⁷ Dette afkræftes af folketællingerne. Derimod boede der flere menige husarer i Bredgade.

Underklassernes kvarterer

Ordningen med den frivillige indkvartering hos borgerne betød almindeligvis, at underofficerer og menige henvistes til de mere ydmyge kvarterer af garnisonsbyen. Da kvarterpengene endvidere lå fast over meget lange årrækker, kunne de militære ikke konkurrere med andre boligsøgende på prisen. Resultatet var traditionelt, at soldaterne fik anvist de mest usle kvarterer. Bagbygninger, mørke og fugtige kældre samt utætte lofter, der om sommeren var kvælende varme, og om vinteren isnende kolde. Indkvarteringsreglementet fastslog ganske vist, at de gifte soldater ved indkvarteringen skulle *»(...) saavidt giørligt, forlægges i de saa kaldede Boder eller smaa Huse, hvor saadanne findes; og maae ingen Lofter eller fugtige og mørke Kieldere til Quarteer anvises.«* De enlige soldater skulle derimod *»nøies med de Lejligheder, dem af Verten anvises, naar de kuns ere tætte paa Tag og Fag, Vinduer og Døre.«*⁵⁸

Underofficerer og menige havde ikke krav på opvarmede sovekamre. Derimod skulle de ifølge indkvarteringsreglementet *»nyde fælles Ild og Lys med Værten og dermed lade sig nøie«*. Hvis værten ikke ville have soldaterne rendende i sin stue, måtte han anvise et rum med ildsted, samt yde et nærmere fastsat beløb, 8 skl. om måneden pr. person i sommerhalvåret og det dobbelte i vinterhalvåret, hvormed soldaterne selv kunne anskaffe lys og brændsel. Disse satser blev med 1816-reglementet sat op til hhv. 24 rbs. og 1 rbd. Reglementet satte ingen grænser for, hvor ofte og hvor længe soldaterne måtte opholde sig i værtens varme og oplyste stue. Dog skulle det være således, *»at Verten bliver selv raadig over sin Stue og ham ikke sker nogen Overlast eller Hindring i sin Haandtering«*. Denne svage formulering gav selvsagt ofte anledning til uoverensstemmelser.

Kvarterværten var forpligtet til at tilvejebringe et sengested, et bord, en bæk og en stol. Sengen skulle forsynes med en underdyne, en overdyne/sengedækken og en hovedpude. Herudover fik soldaten et par blågarnslag-

*Såkaldt schachtelhue for
menig husar. Huerne fik i
1802 tilføjet skygge og ko-
karde. Tøjhusmuseets to
schachtelhuer er de ældste
bevarede uniformsgenstande
for husarer i Danmark.
Huen var oprindelig forsy-
net med en hvid fjer fortil.
Tøjhusmuseet.*

ner og et -håndklæde. Lagnerne og håndklædet skulle hver måned ombyttes med rene. En madras til sengen nævnes ikke i de for perioden gældende reglementer. Ifølge indkvarteringsreglementet fra 1764 skal sengen derimod udstyres med en halmmadras, der skal have halmen fornyet hver anden måned. Åbenbart blev denne udgift for kvarterværterne sparet væk fra og med 1775-reglementet. Husarer der var indkvarteret sammen med deres hest, skulle ifølge reglementet hver måned have et kvart skålpund lys samt en liden håndlygte, hvormed de kunne affodre hesten og komme tilbage i seng.

Fra gammel tid var det almindeligt, at soldaterne blev indkvarteret to og to. Reglementernes bestemmelser var da også lagt an på, at en kvartervært som udgangspunkt havde to mand boende. I disse regnestykker blev medfølgende koner talt med som menige, medens underofficerer blev talt dob-

belt, uanset om de var gift eller ej. Reglementets krav til møblement og sengetøj gjaldt således to mand. For kvarterværten var fordelingen ved ordningen færre udgifter pr. soldat – for soldaterne at de kunne dele kropsvarme i de kolde vinternætter. I dag kan det være svært at forestille sig, hvor ringe soldaternes boligforhold kunne være.

Byen havde kun pligt til at skaffe kvarterer til dem, der forrettede garnisonstjeneste, altså virkelig daglig tjeneste. Frifolkene fik ikke frit kvarter, men måtte for egen regning skaffe sig et sted at bo. Med indkvarteringsreglementet af 1788, stk. 1, blev koner til frifolk, der havde arbejde uden for garnisonsbyen, dog tilstået frit kvarter. Når soldater var uden for garnisonen på et kommando, fik de kvarterpenge med. Den lokale øvrighed havde da pligt til at skaffe dem indkvartering mod erlæggelse af den normale takst. Når Roskildes husarer var borte fra byen, måtte man således fortsætte med at opkræve indkvarteringsskat. Pengene gik dog ikke til byens kvarterværter, hvis kvarterer stod tomme, men til eskadronen, som hermed kunne betale sine midlertidige værter.

Da det første hold husarer kom til byen i 1777, blev de spredt på et meget stort antal kvarterværter.⁵⁹ Langt de fleste blev således individuelt indkvarteret. Kun et par steder boede tre husarer sammen. Dette ændrede sig imidlertid hurtigt. Ved 1787-folketællingen var der 134 husarer bosat i Roskilde. Langt de fleste boede i de såkaldte »Barakker«, undertiden forvansket til »Braquer«. En *barakke* var i 1700-tallet ord for en bygning, hvori der kun boede soldater. Ordet dækkede således også over egentlige kasernebygninger.

Næsten al fast ejendom i Roskilde var i den omhandlede periode ejet af ganske få mænd. Først og fremmest en håndfuld købmænd, der samtidig drev brændevinsbrænderi med tilhørende landbrug. Hertil kom en embedsmand som borgmester Friis. Disse velhavende borgere havde indrettet flere af deres ejendomme til lejeboliger. Det var derfor naturligt, at det var dem, der tilvejebragte de største lejekaserner for byens garnison.

Som det fremgår af fig. 3.1, var der 12 barakker med mere end de traditionelle to indkvarterede. Den ene af disse var *Byens Gård*, medens resten var private. Tilsammen boede der 129 husarer i disse private kaserner. Husarerne var således ikke jævnt fordelt mellem borgerne.

I den modsatte ende af perioden, ved folketællingen i 1840, var den største barakke angiveligt købmand Kornerups i Støden, der rummede blot fem husarer. Inflationens forringelse af de fastlåste kvarterpenge, gjorde det stadigt mindre attraktivt at drive soldaterbarakker. I stedet syntes husarerne i stigende omfang at have fået anvist kvarter i tilfældige overflødige rum hos borgerne.

Da de boede tæt op og ned af hinanden, havde de militære og deres kvar-

Fig. 3.1. Private kaserner i Roskilde 1787.⁶⁰

Gade	Husnr. i folke-tælling	Nu-værende husnr.	Antal husarer	Andre fra eskadronen	Ejer
Algade	145	19	19	1 løjtnant	Papirmager Johan Steinmeyer
Algade/ Hestetorvet	153	49-51	6		Vognmand Jesper Nielsen
Algade/ Hestetorvet	154	53	11	2 trompetere	Vognmand Poul Hansen
Bondetinget	108	17-21	6		Værtshusholder Hans Larsen
Bredgade	77	8	11		Madam Kornerup
Grønnegade	181	18	9		Købmand Søren Brønninge
Hundekjær	182		19	1 vagtmester	Købmand Søren Brønninge
Sankt Ols-gade	220	20-22	12		Tobaksspinder Henning Struch
Ringstedgade	56	28	5		Vognmand Jacob Elsberg
Ringstedgade	73	15	3		Købmand Søren Bruun
Skomagergade	30	33	3	Eskadrons- chefen	Roskilde by
Støden	97	28-30	25	2 vagtmestre 1 bøsse-mager	Borgmester Peter Friis

terværter ofte noget at udsætte på hinanden. At indkvarteringsreglementets bestemmelser var noget diffuse, gjorde ikke gnidningerne mindre. Uoverensstemmelserne gjaldt fortrinsvis omfanget og kvaliteten af værtens ydelser. Som det ofte er tilfældet, når mennesker bor tæt sammen, gav støj- og renholdelsesniveauet også tit anledning til skærmydsler. Ellers gjaldt diskussionerne normalt, hvor meget soldaten måtte opholde sig i værtens opvarmede stue. Var der tale om rent personlige uoverensstemmelser, kunne kompagnichefen i samråd med indkvarteringskommissionen vælge at flytte den eller de indkvarterede. Ellers havde kommissionen intet med sådanne tvister at gøre. Ved konflikt skulle kvarterværtten eller den indkvarterede soldat klage til kompagnichefen. Dette skete næsten altid mundtligt, og da de fleste sager herefter løstes mindeligt ved dennes mellemkomst, har de ikke efterladt sig spor i arkivalierne. Hvis kvarterværtten ikke fik løst sit problem gennem kompagnichefen, skulle han gå til byens magistrat, som herefter tog sagen op med regimentschefen. Gav dette heller intet resultat, skulle værtten bringe sin sag til stiftamtmanden, der så skulle indberette sagen til Danske Kancelli.⁶¹ Kancelliet skulle herefter udvirke en løsning med Generalitets- og Kommissariatskollegiet.

Fra indkvarteringskommissionens forhandlingsprotokol kendes nogle få eksempler, hvor eskadronens chef klagede over de kvarterer, som var anvist

hans folk. Kvarterværterne valgte at forbedre kvartererne, og sagerne løstes herved mindeligt. Med undtagelsen af sagen med løjtnant von Schreeb fra 1777 (jf. Indledning), kendes der ingen større uoverensstemmelser mellem værter og deres indkvartering.

Eskadronens sadelmager, beslagsmed og feltskærer var ligestillet med underofficererne, når det gjaldt indkvartering og en række andre forhold. Sadelmageren var oprindeligt blot en almindelig husar. En sadelmager optræder derfor ikke i 1787-folketællingen. I 1801 boede sadelmageren i Støden og ved tællingerne i 1834 og 1840 i Ringstedgade. Beslagsmeden boede som nævnt i foregående kapitel i en årrække ved smedien i Sankt Olsgade. Feltskæreren boede oprindeligt ikke ved sygehuset i Hersegade. Feltskæreren fra det første hold husarer boede således hos en parykmager Haderup, og i 1787-folketællingen ses han bosat på Torvet. Fra og med 1801-tællingen er han derimod at finde i Hersegade.

Manglen på opvarmede kvarterer var selvsagt en ubehagelighed for husarerne. For eskadronens kvartermester, der udførte det meste skriverarbejde, og for sadelmageren var kulden imidlertid ikke blot en ubehagelighed. Den gjorde det umuligt for dem at udføre deres pligter. Da eskadronen i februar 1814 vendte tilbage til Roskilde, forlangte chefen opvarmede rum til sadelmageren og kvartermesteren. De havde fået anvist kolde stuer og kunne ikke udføre deres arbejde disse steder. Roskildes indkvarteringskommission afviste kravet. Varme stuer kunne ikke gives med henvisning til indkvarteringsreglementet af 1788, stk. 11. Chefen pressede imidlertid på, og man valgte derfor, at lade Danske Kancelli afgøre tvisten. Månedene efter indløb svaret. Sadelmageren og kvartermesteren måtte tage til takke med deres uopvarmede kvarterer.⁶²

Staldrum

Husarernes heste var privat indkvarteret som folkene. Beregningen af kvarterpenge, og måden hvorpå de blev fordelt, var stort set den samme som for husarerne selv. De staldrum som kvarterværterne tilbød, skulle være indrettet med hække, krybber og spiltove. For hver hest skulle værten årligt levere en træspand, en træskovl og to staldkoste. Ellers havde værterne intet med hestens røgt og pleje at gøre. Bortskaffelsen af udmugningen var aldrig noget problem. Møget var så værdifuld en ressource for købstadslandbruget, at husarerne nemt kunne slippe af med det. Reglementet nævner intet om, hvem gødningen tilhørte, men i en kollegieskrivelse fra 1809 blev det fastsat, at det skulle *»have sit Forblivende ved den Regel, at Giødningen tilhører den, som levere Strøelse«*, dvs. militæret selv.⁶³ Om husarerne ligefrem har

solgt gødningen, har ikke kunnet opklares. Der findes tilsyneladende ingen bestemmelser om, hvem pengene i givet fald skulle gå til – eskadronen eller de indkvarterede husarer.

Ligesom det var tilfældet med kvartererne, så påhvilede vedligeholdelsen af staldrummene kvarterværterne. Hvis hesten var krybbebider, eller på anden måde anrettede skade på staldrummet, var husaren eller eskadronen ikke erstatningspligtige. I den tid hestene var på græs, blev der i øvrigt ikke opkrævet eller udbetalt kvarterpenge for dem.

Da det første hold husarer ankom, blev hestene indkvarteret sammen med deres ryttere. Som det var tilfældet med husarerne, blev hestene efterhånden også indkvarteret samlet i større grupper. Da eskadronen var på vej tilbage til byen i foråret 1809, holdt indkvarteringskommissionen et møde den 29. marts. Her blev de hidtidige ejere af staldrum indkaldt for kommissionen. Borgmester Friis, der samtidig var formand for kommissionen, havde selv plads til 30 heste. De øvrige staldejere, der mødte frem, var alle købmænd: Borch havde plads til 22 heste, Wilstrup til 21, Bruun til 20, Hans Kornerup til 12, Jacob Kornerup til ti og Jacob Brønne til syv. Kvarterpengene for en hest var ifølge indkvarteringsreglementet af 1788 3 rd. D'Herrer staldejere forlangte imidlertid 4 rd. pr. hest om året. Dette accepterede kommissionen ikke overraskende. Den uheldige sammenblanding af interesser, som borgmester Friis repræsenterede, var ikke utypisk for perioden. Men mere herom i det følgende kapitel.